

Jordbruksverket
551 82 JÖNKÖPING**Synpunkter avseende Jordbruksverkets remiss ang. avsiktlig utsättning i miljön av genetiskt modifierad raps med ökad oljehalt i frö**

Ansökan A och B gäller båda fältförsök avseende genmodifierad raps med 11 olika gener kodade för proteiner involverade i hormonreglering, kolhydrat- och oljemetabolism, fördelade på 9 olika genkonstruktioner. Avsikten är att dessa gener skall höja oljehalten i rapsfröet. Att en höjning av oljehalt verkligen kommer att ske under fältodling kan bara fastställas genom provodling i fält på olika platser och under många år. De föreslagna fältförsöken är avgörande för att fastställa om sådan höjning av oljehalten kommer att kunna erhållas i praktisk odling.

Ärendet liknar två tidigare ansökningar med fältförsök med genmodifierad raps avseende förhöjd oljehalt och innehåller delvis samma genkonstruktioner. Dessa tidigare ansökningar har med modifieringar beviljats av Jordbruksverket. Även om syftet är detsamma i denna ansökan så är här också andra gener använda, varför egenskaperna hos de genförändrade växterna inte kan anses vara helt likvärdiga. De gener som använts kan förändra metabolismen i fröcellerna på många andra sätt än att bara öka oljehalten. Det gäller särskilt gener för DNA-bindande protein (s.k. transkriptionsfaktorer) och hormonreglering. Dessa genprodukter påverkar i sin tur regleringen av ett stort antal gener. De sökande rapporterar att oljekvaliteten, morfologin och grobarheten i de transgena fröna är oförändrad. Det är dock helt omöjligt att bedöma alla effekter av dessa gener annat än genom att göra en analys av alla komponenter i det transgena fröet (s.k. metabolic profiling). Det är dock högst osannolikt att dessa gener skulle resultera i några produkter som kan åstadkomma skada på miljö och hälsa vare sig de produceras i de framtagna transgena växterna eller, vid inkorsning av dessa gener i andra växter.

Förändringar av denna typ av gener är frekvent i konventionell växtförädling och har varit det främsta verktyget att omvandla vilda växter till de jordbruksgrödor vi har idag. Det skall också noteras att de transgena växterna inte skall användas till foder eller föda utan endast analyseras med avseende på ingående komponenter. Utifrån genprodukternas natur och de försiktighetsåtgärder som är föreslagna är det nämndens åsikt att det planerade fältförsöket har små risker och ett försvarbart mål, dvs. att öka oljeavkastningen i raps, vilket inte minst är viktigt för användningen av rapsolja som förnyelsebar ersättning för diesel från fossil olja.

Det skall noteras att Gentekniknämnden uttryckte, i samband med en liknande tidigare ansökan (dnr 046, 047/2006), uppfattningen att det föreslagna säkerhetsavståndet (500 meter) var för litet och att tillståndet för försöksodling skulle begränsas till två år. Mot dessa åsikter reserverade sig ett antal ledamöter som ansåg att de föreslagna avstånden var tillräckliga och att en försöksperiod på två

är var för kort. I den nu liggande ansökan föreslås ett säkerhetsavstånd på 800 meter och att en bård av hansteril raps placeras som pollenfångare runt försöksplatsen. Vad gäller genspridning så får man iaktta en pragmatisk hållning. Det ligger i geners natur att spridas och en hundra procentig garanti för att inte genspridning från gentekniskt införda gener skall ske kan inte erhållas, vilket också återspeglas i EU:s regler om gränsvärde för oavsiktlig inblandning av genmodifierat material i icke-genmodifierade produkter. De i ansökan föreslagna försiktighetsmått kommer med största sannolikhet att leda till en betydligt lägre inkorsning av genmodifierat material till icke genmodifierad raps, även på närliggande rapsfält, än vad EU-direktiven tillåter vid försäljning och användning av icke-GMO-märkt rapsfrö och dess produkter. Nämnden anser att de i ansökningarna föreslagna försiktighetsmått uppfyller kraven på en minimering av genspridning och att en mindre tidsperiod än fem år kan komma att spolia mycket av värdet i fältförsöket.

Nämnden har ej erinringar mot bifall till de inlämnade ansökningarna.

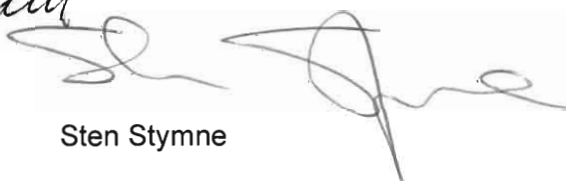
I detta ärende har beslut fattats av ledamöterna Anitha Bondestam, Fredrik von Arnold, Per Bill, Per Lodenius, Lars Tysklind, Sven Gunnar Persson, Alf Eriksson, Wiwi-Anne Johansson (skiljaktlig), Sten Stymne (föredragande), Rishikesh Bhalerao, Jacob Höglund, Maria Masucci samt tjänstgörande ersättaren Niklas Wennberg (skiljaktlig).

Reservation avgiven i enlighet med bilaga 1.

För Gentekniknämnden

Anitha Bondestam
Ordförande

Sten Stymne

Reservation

Med hänvisning till nämndens tidigare yttrande 046/2006 och 047/2007 anser jag att en försöksperiod på två år räcker men är i övrigt ense med majoriteten.

Niklas Wennberg (mp) och Wiwi-Anne Johansson (v)

Ans